

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 16ης Νοεμβρίου 1995 *

Στην υπόθεση C-244/94,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του γαλλικού Conseil d'État προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Fédération française des sociétés d'assurance,

Société Paternelle-Vie,

Union des assurances de Paris-Vie,

Caisse d'assurance et de prévoyance mutuelle des agriculteurs

και

Ministère de l'Agriculture et de la Pêche,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 85 επ. της Συνθήκης ΕΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, Κ. Ν. Κακούρη και D. A. O. Edward, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida (εισηγητή), P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, J. L. Murray, P. Jann, H. Ragnemalm και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro

γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενες από τον Dominique Voillemot, δικηγόρο Παρισιού,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Edwige Belliard, αναπληρωτή διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Claude Chavance, attaché principal d'administration centrale τοποθετημένο στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Richard Lyal, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και Géraud de Bergues, εθνικό δημόσιο υπάλληλο τεθέντα στη διάθεση της εν λόγω υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις των προσφευγουσών της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενων από τους Michel Guénaire και Marie-Pia Hutin, δικηγόρους Παρισιού, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Claude

Chavance, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους Richard Lyal και Géraud de Bergues, κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουνίου 1995,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με απόφαση της 24ης Ιουνίου 1994, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Σεπτεμβρίου 1994, το γαλλικό Conseil d'État υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 85 επ. της Συνθήκης ΕΚ.
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκλυψε στο πλαίσιο προσφυγής των Fédération française des sociétés d'assurance, Société Paternelle-Vie, Union des assurances de Paris-Vie και Caisse d'assurance et de prévoyance mutuelle des agriculteurs, η οποία έχει ως αίτημα την ακύρωση, για υπέρβαση εξουσίας, του διατάγματος 90-1051, της 26ης Νοεμβρίου 1990, σχετικά με το προαιρετικό επικουρικό σύστημα ασφάλισης γήρατος των ανεξαρτήτων εργαζομένων σε γεωργικά επαγγέλματα, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1122-7 του code rural (JORF της 27ης Νοεμβρίου 1990, σ. 14581, στο εξής: διάταγμα 90-1051).
- 3 Το διάταγμα 90-1051 ρυθμίζει την οργάνωση και καθορίζει τις λεπτομέρειες της λειτουργίας του επικουρικού συστήματος ασφάλισης γήρατος των ανεξαρτήτων εργαζομένων σε γεωργικά επαγγέλματα, που χρηματοδοτείται με εκούσιες εισφορές επίππουσες από το φορολογητέο επαγγελματικό εισόδημα και το οποίο θεσπίστηκε με τον νόμο 88-1202, της 30ής Δεκεμβρίου 1988, περί της προσαρμογής της γεωργικής εκμεταλλεύσεως στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της (JORF της 31ης Δεκεμβρίου 1988, σ. 16741).

- 4 Κατά το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, του διατάγματος 90-1051, τη διαχείριση του νέου επικουρικού συστήματος αναλαμβάνει το Caisse nationale d'assurance vieillesse mutuelle agricole (στο εξής: Cnavma), επικουρούμενο από τα νομαρχιακά και περιφερειακά ταμεία αλληλασφαλίσεως αγροτών (στο εξής: ταμεία MSA).
- 5 Ενώπιον του Conseil d'État, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης υποστηρίζουν ότι η ανάθεση της μονοπωλιακής διαχειρίσεως του επιδίκου συστήματος στο Cnavma, επικουρούμενο από τα ταμεία MSA, καθώς και η δυνατότητα φορολογικής εκπτώσεως των καταβαλλομένων στο Cnavma εισφορών, παρέχει στο Cnavma τη δυνατότητα να εξαφανίσει από την αγορά των ασφαλίσεων ζωής και των προϊόντων κεφαλαιοποίησης εισφορών και συνταξιοδοτήσεως βάσει αποταμιεύσεως τις ανταγωνίστριες ασφαλιστικές εταιρίες. Κατά συνέπεια, το διάταγμα 90-1051 αντιβαίνει, κατά τις προσφεύγουσες, στα άρθρα 85 επ. της Συνθήκης.
- 6 Το Conseil d'État, αμφιβάλλοντας ως προς την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ερώτημα αν
- «μπορεί να θεωρηθεί ως επιχείρηση, κατά την έννοια των άρθρων 85 επ. της Συνθήκης, ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που διαχειρίζεται ένα προαιρετικό σύστημα ασφαλίσεως γήρατος, το οποίο θεσπίζεται με νόμο ως συμπληρωματικό του υποχρεωτικού βασικού συστήματος και το οποίο λειτουργεί, τηρουμένων των κανόνων που καθορίζουν οι διοικητικές αρχές, ιδίως όσον αφορά τους όρους υπαγωγής στο σύστημα αυτό, τις εισφορές και τις παροχές, σύμφωνα με την αρχή της κεφαλαιοποίησης».
- 7 Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, το Cnavma, το οποίο, από την 1η Ιανουαρίου 1994, συγχωνεύθηκε με τα δύο άλλα κεντρικά ταμεία οικογενειακών παροχών γεωργικών αλληλασφαλίσεων και αλληλοβοηθείας αγροτών σε ενιαίο οργανισμό, το Caisse centrale de la mutualité sociale agricole (στο εξής: CCMSA), δεν συνιστά επιχείρηση υπό την έννοια των άρθρων 85 επ. της Συνθήκης. Προς

απόδειξη τούτου, η Γαλλική Κυβέρνηση υπενθυμίζει τα διάφορα χαρακτηριστικά του επικουρικού συνταξιοδοτικού συστήματος των ανεξαρτήτων εργαζομένων στον γεωργικό τομέα, το οποίο αποκαλείται «Corena», καθώς και του οργανισμού που είναι επιφορτισμένος με τη διαχείρισή του.

- 8 Πρώτον, το σύστημα Corena επιδιώκει κοινωνικό σκοπό. Θεσπίστηκε για την προστασία, από διαφόρους κινδύνους, μιας κατηγορίας πληθυσμού με χαμηλά εισοδήματα και μεγαλύτερο μέσο όρο ηλικίας από τις άλλες κοινωνικοεπαγγελματικές κατηγορίες και της οποίας το βασικό σύστημα ασφαλίσεως γήρατος είναι ανεπαρκές. Το γεγονός ότι η διαχείριση του συστήματος Corena στηρίζεται στην κεφαλαιοποίηση των εισφορών και όχι στον καταμερισμό των κινδύνων οφείλεται στο ότι η δεύτερη αυτή μορφή διαχείρισεως δεν είναι νοητή παρά μόνο στο πλαίσιο των υποχρεωτικών συστημάτων, στα οποία ισχύει η αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ πλειόνων ατόμων, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση.
- 9 Δεύτερον, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις στις σχέσεις μεταξύ του επιφορτισμένου με τη διαχείριση του συστήματος οργανισμού και των ασφαλισμένων δεν διέπονται από σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αλλά απορρέουν από ένα καταστατικό δημοσίου δικαίου το οποίο δεν μπορεί να τροποποιείται με πρωτοβουλία των ενδιαφερομένων μερών ή αναλόγως των συμφερόντων τους. Συναφώς, η Γαλλική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι το σύστημα Corena είναι συνδεδεμένο με το βασικό σύστημα ασφαλίσεως γήρατος, ότι τα ταμεία MSA δεν έχουν δικαίωμα επιλογής μεταξύ των προσώπων που εμπíπτουν στο προσωπικό και κατ' επάγγελμα πεδίο εφαρμογής που καθορίζεται από το άρθρο 1122-7 του *code rural*, καθόσον για την υπαγωγή στο σύστημα δεν απαιτείται προηγουμένως η συμπλήρωση κανενός ερωτηματολογίου ή ιατρικού φακέλου, ότι οι εισφορές είναι ανάλογες προς τα εισοδήματα από την επαγγελματική δραστηριότητα του ασφαλισμένου και δεν μπορούν να υπερβαίνουν το τριπλάσιο του ανωτάτου ορίου του βασικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως, ήτοι το 4,5 % (ή το 7 %, αυξημένη εισφορά η οποία μπορεί προαιρετικώς να επιλεγεί για περίοδο 5 ετών), και ότι, τέλος, οι παροχές χορηγούνται υπό μορφή ισόβιας προσόδου και ουδέποτε υπό μορφή κεφαλαίου. Μόνον ο καθορισμός της τιμής κτήσεως κάθε μορίου επικουρικής συντάξεως και του καταβαλλομένου για κάθε μόριο ποσού, ο οποίος εναπόκειται στο διοικητικό συμβούλιο του CCMSA, διαφοροποιεί το σύστημα Corena από ένα εκ του νόμου προβλεπόμενο υποχρεωτικό ασφαλιστικό σύστημα το οποίο λειτουργεί με βάση τον καταμερισμό των κινδύνων.
- 10 Τρίτον, το σύστημα Corena στηρίζεται, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, στην αρχή της αλληλεγγύης. Συγκεκριμένα, μια ειδική επιτροπή μπορεί να απαλλάσσει

τους ασφαλισμένους οι οποίοι, εξ αιτίας της ασθένειάς τους, βρίσκονται σε αδυναμία καταβολής των εισφορών από την υποχρέωση καταβολής τους, οπότε οι εισφορές καταβάλλονται από ένα ταμείο κοινωνικής δράσεως που τροφοδοτείται από κρατήσεις επί των εισφορών του επικουρικού συστήματος, ανερχόμενες στο 0,5 % των ακαθαρστών ετησίων εισφορών. Εξάλλου, κάθε ασφαλισμένος μπορεί να εξέλθει από το σύστημα χωρίς καμία κύρωση, διατηρώντας στο ακέραιο τα κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα. Τέλος, σε περίπτωση προώρου θανάτου του ασφαλισμένου, τα αποκτηθέντα μόρια συντάξεως δεν καταβάλλονται στους κληρονόμους του, όπως συμβαίνει στις συμβάσεις ασφαλίσεως ζωής ή συνταξιοδοτήσεως μέσω αποταμιεύσεως, αλλά τίθενται στη διάθεση του συστήματος και χρησιμοποιούν για την βελτίωση των ήδη καταβαλλομένων συντάξεων.

- 11 Τέταρτον, ο επιφορτισμένος με τη διαχείριση του συστήματος οργανισμός δεν επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό. Η διοίκησή του εξασφαλίζεται από εθελοντές που εκλέγονται με τους όρους του άρθρου 1011 του code rural, η δε διαχείρισή του υπόκειται στον από κοινού έλεγχο των υπουργείων Γεωργίας και Οικονομικών. Επιπλέον, τα διαθέσιμα κεφάλαια που βρίσκονται ενδεχομένως στην κατοχή των ταμείων MSA δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν παρά μόνο για τις χρηματοοικονομικές τοποθετήσεις που επιτρέπονται από την υπουργική απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1987, με την οποία τροποποιήθηκε η υπουργική απόφαση της 13ης Μαρτίου 1973 περί των τοποθετήσεων, καθώς και των δανειοδοτικών και δανειοληπτικών πράξεων των ταμείων αλληλασφαλίσεως αγροτών (JORF της 16ης Απριλίου 1987, σ. 4332). Όσον αφορά τα έξοδα διαχείρισεως, αυτά καλύπτονται με ειδική εισφορά εντός των ορίων που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.
- 12 Ενόψει των ανωτέρω, η Γαλλική Κυβέρνηση θεωρεί ότι το σύστημα Corena, ως εκ της φύσεώς του, δεν είναι ανταγωνιστικό και ότι ο οργανισμός που το διαχειρίζεται πληροί όλες τις προϋποθέσεις οι οποίες οδήγησαν το Δικαστήριο να θεωρήσει, με την απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1993, C-159/91 και C-160/91, Poucet και Pistre (Συλλογή 1993, σ. I-637), ότι οι οργανισμοί στους οποίους έχει ανατεθεί η διαχείριση των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως όπως οι επίδικοι στις υποθέσεις εκείνες δεν αποτελούν επιχειρήσεις υπό την έννοια των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.
- 13 Επικουρικώς, η Γαλλική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι η χορήγηση αποκλειστικών δικαιωμάτων στο CCMSA δεν αντιβαίνει στο άρθρο 90 της Συνθήκης ΕΚ.

Συγκεκριμένα, η απλή άσκηση τέτοιων δικαιωμάτων δεν οδηγεί σε καταχρηστική εκμετάλλευση, εκ μέρους του επιφορτισμένου με τη διαχείριση του συστήματος οργανισμού, της δεσπόζουσας θέσεώς του και δεν είναι ικανή να δημιουργήσει κατάσταση που να ωθεί τον εν λόγω οργανισμό σε τέτοιες καταχρήσεις.

- 14 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού, η έννοια της επιχειρήσεως καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο της χρηματοδοτήσεώς του (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 23ης Απριλίου 1991, C-41/90, Höfner και Elser, Συλλογή 1991, σ. I-1979, σκέψη 21, και την προαναφερθείσα απόφαση Poucet και Pistre, σκέψη 17).
- 15 Εξάλλου, με την προμνησθείσα απόφαση Poucet και Pistre, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν εμπίπτουν στην έννοια αυτή οι οργανισμοί που είναι επιφορτισμένοι με τη διαχείριση ορισμένων υποχρεωτικών συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως, τα οποία στηρίζονται στην αρχή της αλληλεγγύης. Στο πλαίσιο του συστήματος ασφαλίσεως υγείας και μητρότητας που εξέτασε το Δικαστήριο στην υπόθεση εκείνη, οι παροχές ήταν οι ίδιες για όλους τους δικαιούχους, ενώ οι εισφορές ήταν ανάλογες των εισοδημάτων· στο σύστημα ασφαλίσεως γήρατος, η χρηματοδότηση των συντάξεων εξασφαλιζόταν από τους εν ενεργεία εργαζομένους· επιπλέον, τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, τα οποία καθορίζονταν από τον νόμο, δεν ήταν ανάλογα των εισφορών που είχαν καταβληθεί στο σύστημα ασφαλίσεως γήρατος· τέλος, τα συστήματα που παρουσίαζαν πλεόνασμα συμμετείχαν στη χρηματοδότηση των συστημάτων που αντιμετώπιζαν διαρθρωτικές οικονομικές δυσχέρειες. Η αλληλεγγύη εκείνη συνεπαγόταν αναγκαστικά ότι η διαχείριση των διαφόρων συστημάτων εξασφαλιζόταν από έναν ενιαίο οργανισμό και ότι η υπαγωγή στα συστήματα αυτά ήταν υποχρεωτική.
- 16 Υπό το φως αυτών ακριβώς των σκέψεων θα πρέπει να κριθεί το κατά πόσον ο όρος «επιχείρηση», υπό την έννοια των άρθρων 85 επ. της Συνθήκης, καλύπτει οργανισμούς όπως ο επίδικος στο πλαίσιο της κύριας δίκης.
- 17 Συναφώς, πρέπει καταρχάς να παρατηρηθεί ότι η υπαγωγή στο σύστημα Corena είναι προαιρετική, ότι το σύστημα αυτό λειτουργεί σύμφωνα με την

αρχή της κεφαλαιοποίησης και ότι οι παροχές που χορηγεί εξαρτώνται αποκλειστικά από το ύψος των εισφορών που καταβάλλουν οι δικαιούχοι καθώς και από τα οικονομικά αποτελέσματα των επενδύσεων τις οποίες πραγματοποιεί ο επιφορτισμένος με τη διαχείριση του συστήματος οργανισμός. Συνεπώς, το CCMSA ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανταγωνιζόμενο τις εταιρίες ασφαλίσεως ζωής. Όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, μεταξύ του CCMSA και μιας ασφαλιστικής εταιρίας, ο αγρότης που επιθυμεί να συμπληρώσει τη βασική σύνταξή του θα επιλέξει τη λύση που του εξασφαλίζει την καλύτερη τοποθέτηση.

- 18 Τα στοιχεία αλληλεγγύης που ενέχει το σύστημα αυτό, καθώς και τα λοιπά χαρακτηριστικά που επισήμανε η Γαλλική Κυβέρνηση, δεν είναι ικανά να αναιρέσουν αυτόν τον χαρακτηρισμό.
- 19 Καταρχάς, η αρχή της αλληλεγγύης εκφράζεται, στην προκειμένη περίπτωση, από την αυτοτέλεια των εισφορών έναντι του κινδύνου, από τη διάθεση, υπέρ του συστήματος, των πόρων που αντιστοιχούν στις καταβληθείσες εισφορές σε περίπτωση πρόωγου θανάτου του ασφαλισμένου, από ένα μηχανισμό απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής των εισφορών σε περίπτωση ασθένειας και, τέλος, από την πρόσκαιρη αναστολή της καταβολής των εισφορών για λόγους απόμεινους της οικονομικής καταστάσεως της γεωργικής εκμεταλλεύσεως. Όμως τέτοιοι όροι υπάρχουν ήδη σε ορισμένες ομαδικές ασφαλίσσεις ζωής ή μπορούν να περιληφθούν στις ασφαλίσσεις αυτές. Εν πάση περιπτώσει, η αρχή της αλληλεγγύης έχει εξαιρετικά περιορισμένη έκταση εφαρμογής, οφειλόμενη στον προαιρετικό χαρακτήρα του συστήματος. Υπό τις συνθήκες αυτές, η εν λόγω αρχή δεν μπορεί να αναιρέσει τον οικονομικό χαρακτήρα της δραστηριότητας που ασκείται από τον επιφορτισμένο με τη διαχείριση του συστήματος οργανισμό.
- 20 Στη συνέχεια, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, ασφαλώς, η επιδίωξη σκοπού κοινωνικού χαρακτήρα, οι επιταγές της αλληλεγγύης, καθώς και οι άλλοι κανόνες που μνημονεύει η Γαλλική Κυβέρνηση, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του επιφορτισμένου με τη διαχείριση του συστήματος οργανισμού και των ασφαλισμένων, το καθεστώς του εν λόγω οργανισμού και τους περιορισμούς στους οποίους υπόκειται κατά την πραγματοποίηση των επενδύ-

σεων, θα μπορούσαν να καταστήσουν την υπηρεσία που παρέχει το σύστημα Corena λιγότερο ανταγωνιστική έναντι της αντίστοιχης υπηρεσίας που παρέχουν οι εταιρίες ασφαλίσεως ζωής. Αυτοί οι περιορισμοί, ωστόσο, δεν εμποδίζουν τον χαρακτηρισμό της δραστηριότητας που ασκεί το CCMSA ως οικονομικής δραστηριότητας. Απομένει να εξεταστεί αν μπορεί να γίνει επίκληση των περιορισμών αυτών προκειμένου να δικαιολογηθεί, παραδείγματος χάριν, το αποκλειστικό δικαίωμα αυτού του οργανισμού να παρέχει ασφαλίσεις γήρατος των οποίων οι εισφορές εκπίπτουν από το φορολογητέο επαγγελματικό εισόδημα.

- 21 Τέλος, το γεγονός και μόνον ότι το CCMSA δεν επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό δεν αναιρεί τον οικονομικό χαρακτήρα της δραστηριότητας που ασκεί, εφόσον, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών που αναφέρονται στη σκέψη 17, η δραστηριότητα αυτή μπορεί να οδηγήσει σε συμπεριφορές στην καταστολή των οποίων αποσκοπούν οι κανόνες ανταγωνισμού.
- 22 Συνεπώς, στο εθνικό δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος διαχειρίζεται σύστημα ασφαλίσεως γήρατος που συμπληρώνει το υποχρεωτικό βασικό σύστημα και το οποίο έχει θεσπιστεί με νόμο ως προαιρετικό και λειτουργεί, τηρουμένων των κανόνων που καθορίζουν οι διοικητικές αρχές, ιδίως όσον αφορά τους όρους υπαγωγής στο σύστημα αυτό, τις εισφορές και τις παροχές, σύμφωνα με την αρχή της κεφαλαιοποίησης, αποτελεί επιχείρηση υπό την έννοια των άρθρων 85 επ. της Συνθήκης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 23 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτοντος που ανέκλυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 24ης Ιουνίου 1994 το γαλλικό Conseil d'État, αποφάνεται:

Ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος διαχειρίζεται σύστημα ασφαλίσεως γήρατος που συμπληρώνει το υποχρεωτικό βασικό σύστημα και το οποίο έχει θεσπιστεί με νόμο ως προαιρετικό και λειτουργεί, τηρουμένων των κανόνων που καθορίζουν οι διοικητικές αρχές, ιδίως όσον αφορά τους όρους υπαγωγής στο σύστημα αυτό, τις εισφορές και τις παροχές, σύμφωνα με την αρχή της κεφαλαιοποιήσεως, αποτελεί επιχείρηση υπό την έννοια των άρθρων 85 επ. της Συνθήκης ΕΚ.

Rodríguez Iglesias

Κακούρης

Edward

Mancini

Moitinho de Almeida

Kapteyn

Gulmann

Murray

Jann

Ragnemalm

Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Νοεμβρίου 1995.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias